

POSTANOWIENIE

28 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 28 marca 2025 r. w Warszawie
zażalenia R.K.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Wejherowie

z 27 września 2023 r., IV WSC 1/23,

w sprawie z wniosku I. w W. obecnie: I.1 w W.

z udziałem R.K., B. w W.

o wpis,

odrzuca zażalenie.

(M.M.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 27 września 2023 r. Sąd Rejonowy w Wejherowie - w sprawie z wniosku J. w W. (obecnie: I.1 w W.) z udziałem R.K. i B w W. o wpis w księdze wieczystej - odrzucił skargę R.B. z 24 lipca 2023 r. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia dz. kw. [...] [...] w księdze wieczystej [...] oraz dz. kw. [...] [...] w księdze wieczystej [...].

Wyżej wskazane postanowienie Sądu Rejonowego w Wejherowie zostało zaskarżone do Sądu Najwyższego zażaleniem (nazwanym „Kasacją postanowienia”) z 9 stycznia 2024 r. sporządzonym i wniesionym osobiście przez uczestnika R.K. Na wniosek zawarty w tym środku zaskarżenia został ustanowiony dla uczestnika R.K. pełnomocnik z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności intelektualnej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji. Wyjątki od tej zasady przewidziane są w § 2 i § 3 tego artykułu, W myśl § 2, przepisu § 1 nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a w sprawach własności intelektualnej rzecznik patentowy. Natomiast zgodnie z art. 87¹ § 3 k.p.c., przepisu § 1 nie stosuje się także wtedy, gdy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa albo państwowej osoby prawnej jest wykonywane przez Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że ustanowiony w tym przepisie przymus adwokacko - radcowski dotyczy każdego postępowania przed Sądem Najwyższym, a więc także postępowania zainicjowanego skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem oraz toczącego się w jego ramach postępowania zażaleniowego. Zażalenie złożone z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. należy kwalifikować jako niedopuszczalne, a istniejące w tym zakresie uchybienie ma charakter nieusuwalny, w związku z czym zażalenie dotknięte takim brakiem podlega odrzuceniu bez wzywania strony skarżącej do jego uzupełnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 lipca 2020 r., IV CZ 33/20 oraz z 17 kwietnia 2019 r., V CZ 15/19). Brak zażalenia polegający na złożeniu przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej, nie może być też usunięty przez ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu. Ewentualne uzupełnienie, czy też „poparcie” przez profesjonalnego pełnomocnika zażalenia, wniesionego przez stronę osobiście – co w rozpozawanej sprawie nawet nie miało miejsca - nie spełnia ustawowego wymagania zachowania przymusu, o którym mowa w art. 87¹ k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2019 r., V CZ 15/19).

Z tych względów zażalenie wniesione osobiście przez uczestnika pozbawionego zdolności postulacyjnej podlegało odrzuceniu jako niedopuszczalne na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. art. 394¹ § 3, art. 424¹² w zw. z art. 87¹ § 1, art. 130 § 5 i art. 13 § 2 k.p.c.

Dariusz Dończyk

(J.C.)

[a.ł.]